

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

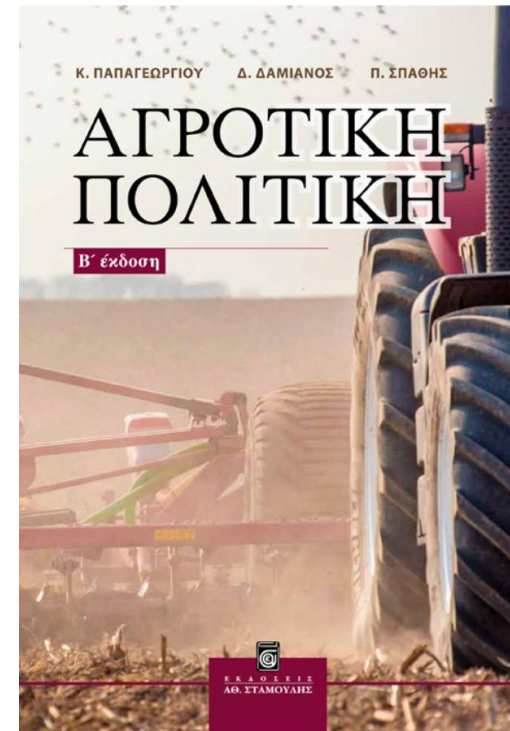
Αγροτική Πολιτική 8^{ου} Εξαμήνου

Η χρησιμότητα του μαθήματος

- ✓ Η κατανόηση του «**σκηνικού**» πίσω από τη διαμόρφωση της αγροτικής πολιτικής
- ✓ Η κατανόηση της **διαδικασίας διαμόρφωσης** πολιτικής και του ρόλου των ομάδων συμφερόντων
- ✓ Η **ιστορική θεώρηση** της αγροτικής πολιτικής και των επιδράσεών της στην Ευρώπη και στην Ελλάδα
- ✓ Η ανάλυση των ζητημάτων που σχετίζονται με την αναμορφωμένη το 2003/2004 πολιτική αλλά και την πρόσφατη πρόταση της Επιτροπής για την περίοδο 2014-2020.

Προτεινόμενα Συγγράμματα

E-class

The screenshot shows a web browser window with the URL <https://mediasrv.aua.gr/eclass/modules/document/?course=AOA125>. The browser's address bar and tabs are visible at the top. Below the browser, there is a dark sidebar on the left with navigation options: Εγγραφα (2), Ημερολόγιο, Πληροφορίες, Σύνδεσμοι, Ανεργά εργαλεία, and Διαχείριση μαθήματος. The main content area displays a table of documents with columns for Type, Name, Size, and Date. The table lists various agricultural policy documents and reports, including a folder named 'ΚΕΙΜΕΝΑ' and several PDF files. The last two rows of the table have a green 'Νέο' (New) status indicator.

Τύπος	Όνομα	Μέγεθος	Ημερομηνία	
📁	ΚΕΙΜΕΝΑ		05-03-2014	⚙️
📄	1 Αγροτική Πολιτική.pdf	743.47 KB	31-05-2017	⚙️
📄	10. ΚΑΠ 2014-2020 Εθνικές Επιλογές.pdf	883.09 KB	31-05-2017	⚙️
📄	11. ΚΑΠ 2021-2027.pdf	1.14 MB	24-05-2018	⚙️
📄	2. Οικονομική της Ευημερίας.pdf	446.31 KB	31-05-2017	⚙️
📄	3. Από ΕΚΑΧ σε ΕΕ.pdf	1.18 MB	31-05-2017	⚙️
📄	4. Ο Προϋπολογισμός της ΕΕ.pdf	1.61 MB	31-05-2017	⚙️
📄	5. Κοινή Γεωργική Πολιτική (ΚΓΠ).pdf	1.42 MB	31-05-2017	⚙️
📄	6. Η Μεταρρύθμιση της ΚΓΠ το 2003.pdf	991.47 KB	31-05-2017	⚙️
📄	7. Η μεταρρύθμιση της ΚΑΠ το 2003 στην Ελλάδα.pdf	838.54 KB	31-05-2017	⚙️
📄	8. Κοινή Διαρθρωτική Πολιτική.pdf	886.38 KB	31-05-2017	⚙️
📄	9. ΚΑΠ 2014-2020.pdf	1.65 MB	31-05-2017	⚙️
📄	ΑΜΑΔ.xlsx	14.81 KB	31-05-2017	⚙️
📄	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΓΡ ΠΟΛΙΤΙΚΗ 2-2019 ΕΦΠ.pdf	17.46 KB	03-02-2019	⚙️
📄	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΓΡ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 02-2019 ΑΟΑ	20.65 KB	03-02-2019	⚙️

E-class

Αρχικός κατάλογος » KEIMENA [↑ Επάνω](#)

Τύπος	Όνομα	Μέγεθος	Ημερομηνία	
PDF	CAP EXPLAINED.pdf	1.65 MB	05-03-2014	⚙
PDF	CAP_Evolution&Perspectives_March2011_GR.pdf	258.5 KB	05-03-2014	⚙
PDF	ELIAMEP ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2014-2020.PDF	2.44 MB	05-03-2014	⚙
PDF	Rural Development Agenda 2000.pdf	2.29 MB	05-03-2014	⚙
PDF	The future of CAP directs payments.pdf	797.75 KB	05-03-2014	⚙
PDF	The future of CAP market measures.pdf	746.42 KB	05-03-2014	⚙
PDF	The future of rural development.pdf	950.54 KB	05-03-2014	⚙
PDF	Αγροτική Οικονομία Ελλάδος 2011.pdf	1.56 MB	05-03-2014	⚙
PDF	Γέννηση και ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.pdf	421.54 KB	15-03-2015	⚙
PDF	Η ΚΑΠ την περίοδο 2014-2020.pdf	730.3 KB	25-05-2015	⚙
PDF	ΠΔΠ 2007-2013.pdf	1.73 MB	05-03-2014	⚙
PDF	Πρόταση της ΕΕ για ΠΔΠ 2014-2020.pdf	904.65 KB	05-03-2014	⚙
PDF	Προϋπολογισμός ΕΕ.pdf	1.21 MB	05-03-2014	⚙

11:03
19/02/2019

Αγροτική πολιτική

- Αποτελεί το κομμάτι εκείνο της Δημόσιας πολιτικής (οικονομικής και κοινωνικής) που αφορά τον πρωτογενή τομέα και τις κοινωνικές ομάδες που δρουν μέσα σ' αυτόν.
- Αναφέρεται στις αρχές που κατευθύνουν την κυβερνητική ανάμειξη:
  - Στην παραγωγική διαδικασία
Στους πόρους που διατίθενται στη παραγωγή
  - Στην εμπορία και στη κατανάλωση τροφίμων
Στις τιμές για τον τελικό καταναλωτή, στη διανομή, στην ασφάλεια τροφίμων, στην εμπορική πολιτική, στην πολιτική για το περιβάλλον
  - Στη πολιτική για την ανάπτυξη της υπαίθρου
Πολυδραστηριότητα, προστασία του περιβάλλοντος, ανάπτυξη βασικών υποδομών

Ιδιομορφίες της Αγροτικής Παραγωγής

- ❖ Κάθε αγροτικό προϊόν είναι αποτέλεσμα **βιολογικής διεργασίας.**
- ❖ Τόσο η **Ζήτηση** όσο και η **Προσφορά** των αγροτικών προϊόντων είναι σχετικά **ανελαστικές.**
- ❖ Η **εισοδηματική ελαστικότητα** των περισσότερων αγροτικών προϊόντων είναι χαμηλότερη της μονάδος.
- ❖ Η αγροτική παραγωγή απαιτεί **υψηλή εξειδίκευση** των παραγωγικών συντελεστών.

Λόγοι της παρέμβασης της πολιτείας

- i. Χαμηλό αγροτικό εισόδημα
- ii. Σταθεροποίηση τιμών και εισοδημάτων
- iii. Εξασφάλιση επαρκών ποσοτήτων τροφίμων
- iv. Ασφάλεια τροφίμων

Στόχοι αγροτικής πολιτικής και πολιτικής τροφίμων

- Επέκταση της αγροτικής παραγωγής.
- Στήριξη και σταθεροποίηση των τιμών των αγροτικών προϊόντων και του εισοδήματος.
- Επέκταση των εξαγωγών αγροτικών προϊόντων.
- Προσαρμογή της αγροτικής παραγωγής στις ανάγκες της αγοράς.
- Προστασία του περιβάλλοντος.

Η ανάγκη για πολιτική¹⁰

Οι πολίτες επιθυμούν

- ◆ Ασφαλή, υγιεινή επιλογή τροφής σε ανεκτές και διαφανείς τιμές,
- ◆ Επάρκεια τροφίμων
- ◆ Αειφορική χρήση της γης,
- ◆ Δραστηριότητες που διατηρούν τις κοινωνίες της υπαίθρου
- ◆ Δημόσια αγαθά που δεν αμείβονται από την αγορά

Οι γεωργοί χρειάζονται

- ◆ Επίπεδο διαβίωσης
- ◆ Υποδομές (εκπαίδευση, υγεία, μεταφορές, επικοινωνίες)
- ◆ Εργασία
- ◆ Στήριξη για :
  - ✓ την αυξημένη διακύμανση των αγορών
  - ✓ και των καιρικών αλλαγών
  - ✓ την παροχή δημοσίων αγαθών

Ο ρόλος της οικονομικής επιστήμης (και των οικονομολόγων)

- ✓ Παρέχει γνώση για τα αίτια των οικονομικών προβλημάτων
- ✓ Βοηθάει στη διαμόρφωση της πολιτικής και στο προσδιορισμό εναλλακτικών προγραμμάτων για την επίλυση των προβλημάτων
- ✓ Χρησιμοποιείται για την ανάλυση των συνεπειών των πολιτικών

Ποιος είναι ο ρόλος της οικονομικής ανάλυσης στη διαδικασία της πολιτικής;

✓ Προσδιορίζει τα αίτια ενός προβλήματος

(οι αγρότες-παραγωγοί έχουν οικονομικά κίνητρα να υιοθετούν νέες τεχνολογίες και έτσι να οδηγούν στην αύξηση της προσφοράς με ρυθμό μεγαλύτερο της αύξησης της ζήτησης, έτσι παρατηρείται μείωση της τιμής)

✓ Υποδεικνύει τις επιπτώσεις εναλλακτικών πολιτικών

(με την εφαρμογή ενός προγράμματος set aside τι συμβαίνει με την τιμή, ποιος ωφελείται, ποιος ζημιώνεται, ποιος πληρώνει)

✓ Μπορεί να αξιολογήσει τις επιπτώσεις και τις επιδράσεις μιας δράσης

(οι αυστηροί έλεγχοι στα σύνορα κατά την εισαγωγή ανθοκομικών προϊόντων από την Ολλανδία βοήθησε την ελληνική ανθοκομία;)

✓ Μπορεί να αξιοποιηθεί κατά την υπόδειξη πολιτικών

(«το ελεύθερο εμπόριο αυξάνει την συνολική κοινωνική ευημερία»)

Γενικές οικονομικές αρχές

Η κατανόηση της ζήτησης και της προσφοράς για τα αγροτικά προϊόντα καθώς και των παραγόντων που τις επηρεάζουν είναι απαραίτητη προκειμένου να γίνουν αντιληπτές οι επιδράσεις οποιασδήποτε αγροτικής πολιτικής.

Πρέπει να γνωρίζουμε:

- i. Την κλίση των καμπυλών σε σχέση με την ελαστικότητα
- ii. Τους παράγοντες που μετατοπίζουν τις καμπύλες

Η κλίση σε σχέση με την ελαστικότητα

Για τη μέτρηση του βαθμού που η ζήτηση ή προσφορά ενός αγαθού αντιδρά σε αυξομειώσεις της τιμής του, χρησιμοποιείται η έννοια της ελαστικότητας της ζήτησης:

$$\text{Ελαστικότητα} = \frac{\Delta Q \text{ (\% μεταβολή της ποσότητας)}}{\Delta P \text{ (\% μεταβολή της τιμής)}}$$

Σε αντίθεση με τη κλίση της καμπύλης ζήτησης, η ελαστικότητα της ζήτησης είναι ένας αριθμός χωρίς μονάδες γιατί ταυτίζεται με το λόγο δύο ποσοστών.

Οι ελαστικότητες δύο αγαθών είναι δυνατό να συγκριθούν μεταξύ τους ανεξάρτητα από τη μονάδα μέτρησής τους

Το πλαίσιο της πολιτικής

□ Τι είναι πολιτική;

- Μία δράση ή μια κατευθυντήρια αρχή που επιδιώκεται από τη κυβέρνηση (ελεύθερο εμπόριο, προστασία του περιβάλλοντος, στήριξη του αγροτικού εισοδήματος)

□ Τι είναι πρόγραμμα;

- Σύνολο κανόνων και εργαλείων

Ο ορισμός των κανόνων προϋποθέτει συμφωνία με τη πολιτική;

Είναι δυνατό με ένα πρόγραμμα πολιτικής να επιδιώκεται η επίτευξη πολλών στόχων;

□ Τι συνιστά εργαλείο (μέσο) πολιτικής;

- Πρόκειται για μεταβλητές ή ένα σύνολο παραμέτρων

Επιτόκιο δανεισμού, ύψος εξαγωγικής επιδότησης ή εισαγωγικού δασμού, υποχρεωτική απόσυρση γης από την καλλιέργεια

Παράδειγμα: Ανάπτυξη της υπαίθρου

- ★ Πολιτική: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του γεωργικού τομέα
- ★ Πρόγραμμα: Πρόωρη συνταξιοδότηση αγροτών
- ★ Εργαλεία: Επιλεξιμότητα, ύψος σύνταξης

Προβλήματα πολιτικής για τη γεωργία και τα τρόφιμα

□ Έως πρόσφατα (δεκαετία '70) τα κύρια ζητήματα προς επίλυση στην Ευρωπαϊκή γεωργία ήταν:

- i. Οι επιδράσεις της τεχνολογικής επανάστασης
- ii. Αργός ρυθμός αύξησης της ζήτησης
- iii. Χαμηλά εισοδήματα
- iv. Έξοδος από την ύπαιθρο

□ Τα σημερινά ζητήματα:

- i. ασφάλεια τροφίμων,
- ii. παγκόσμιο πρόβλημα επισιτισμού,
- iii. ανάπτυξη της υπαίθρου,
- iv. περιβάλλον

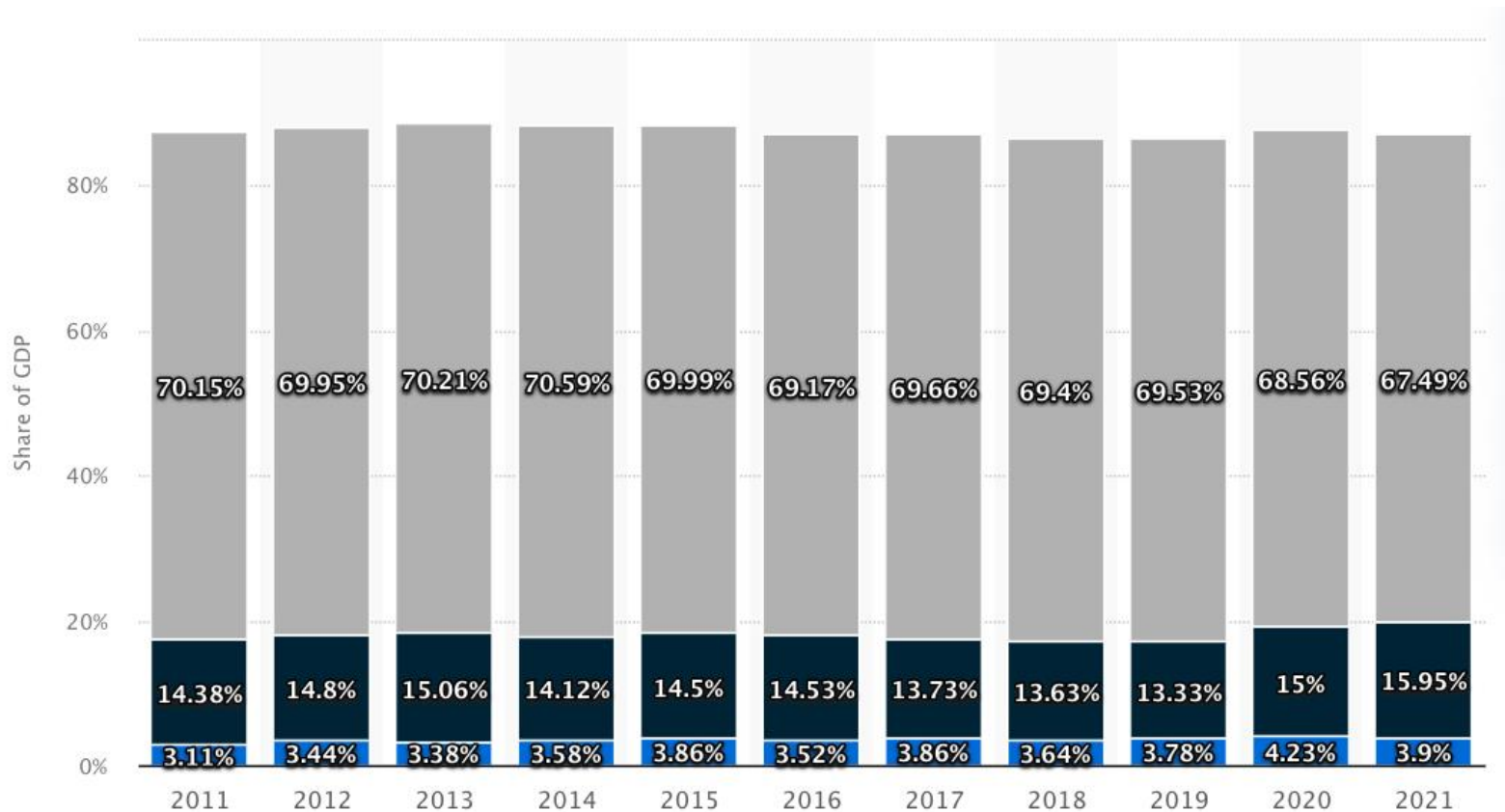
Θεωρίες για την επίλυση προβλημάτων

❖ Αγροτικός φονταμεταλισμός (αγροτισμού)

- Μία ισχυρή βάση οικογενειακών εκμεταλλεύσεων αποτελεί το θεμέλιο του οικονομικού και κοινωνικού συστήματος.
- Η ευημερία του αγροτικού τομέα ασκεί θετικές επιδράσεις σε όλους τους οικονομικούς τομείς.
- Αγροτική οικογένεια ως θεματοφύλακας των παραδόσεων, θρησκείας, ήθη και έθιμα.
- Προμηθεύει την κοινωνία με τρόφιμα καθώς και η αγροτική δραστηριότητα συμβάλει στην διατήρηση του περιβάλλοντος και του κοινωνικού ιστού στις αγροτικές περιοχές.

Υπάρχει αντίλογος;

1. Η σημασία του αγροτικού τομέα βαίνει διαρκώς μειούμενη

2. Υπάρχουν άλλοι κλάδοι πιο σημαντικοί για την ανθρώπινη ζωή που δεν απολαμβάνουν ιδιαίτερο βαθμό προστασίας

3. Αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον από την γεωργική δραστηριότητα

4. Η αγροτική οικογένεια υιοθετεί τα αστικά πρότυπα

Η Λάρισα είναι η πρωτεύουσα των Porsche Cayenne

Θεωρίες για την επίλυση προβλημάτων

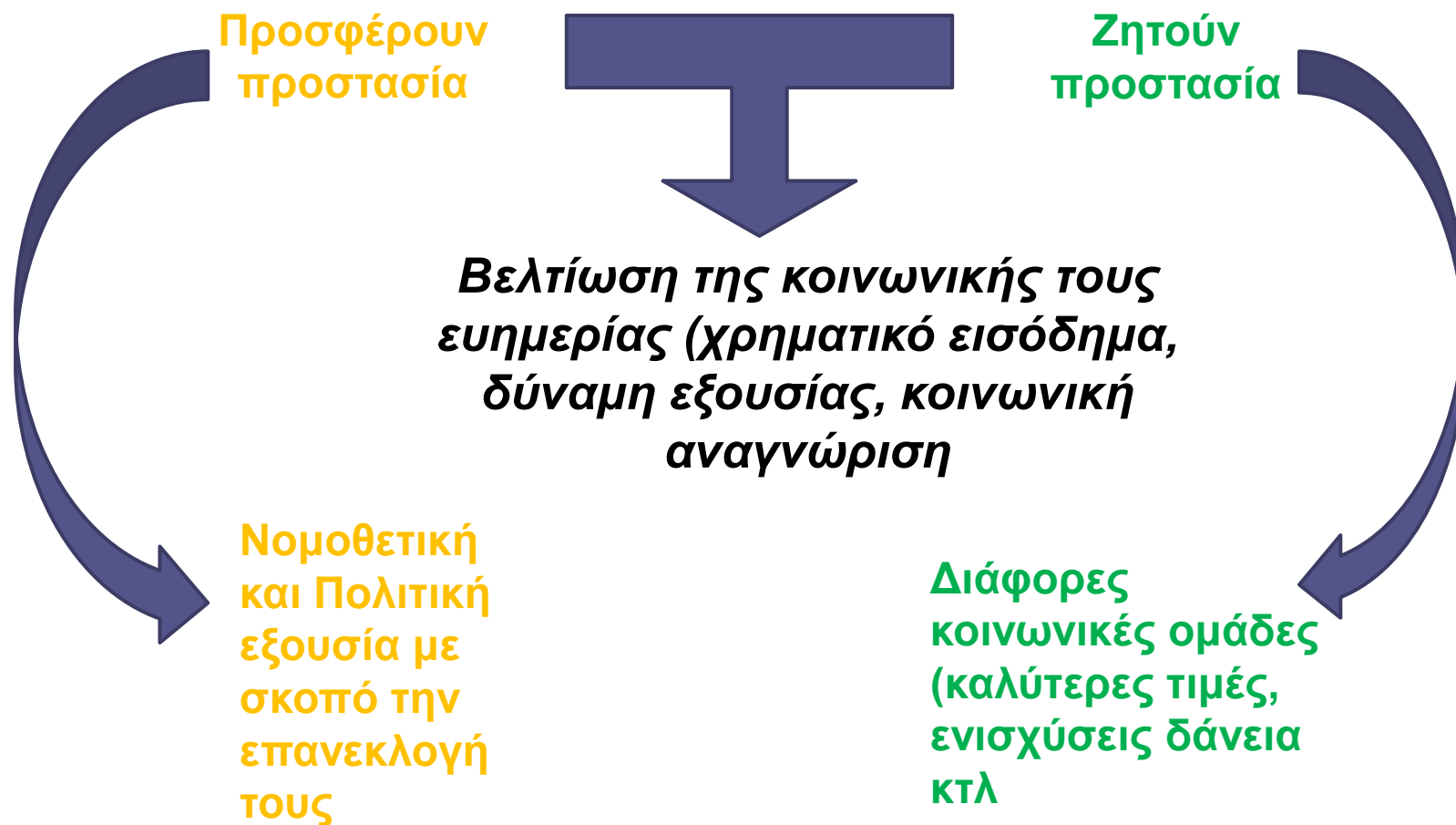
❖ Ελεύθερη αγορά

- Ιδιωτικοί φορείς αποφασίζουν για το ύψος της παραγωγής,
- ο ρόλος της κυβέρνησης περιορίζεται στο να μεριμνά για τη λειτουργία των κανόνων δικαίου.

❖ **Αντίλογος;**

- ▶ Κοινωνικό vs ιδιωτικού κόστους
- ▶ Δημόσια αγαθά(αρδευτικό έργο)
- ▶ Ατελείς αγορές (Αγροτικά δάνεια)
- ▶ Ολιγοπωλιακές ή ολιγοψωνιακές καταστάσεις

Ομάδες Συμφερόντων και Αγροτική Πολιτική

Ομάδες Συμφερόντων και Ε.Ε.

- https://multimedia.europarl.europa.eu/el/video/european-transparency-register_B01-ICFNEXT-220720-TR

Αποτελεσματικότητα μίας ομάδας

1. Το μέγεθος της ομάδας
2. Βαθμός απειλής του προϊόντος που παράγει
3. Τις αντιθέσεις ή και τις επιδοκιμασίες που προκαλεί σε άλλους παραγωγούς και στους καταναλωτές
4. Εσωτερική συνοχή της ομάδας

Μορφές Κρατικής Παρέμβασης

- 1. Γενικά Θεσμικά Μέτρα** (Ασφαλιστικό, Φορολογικό, Μεταβιβάσεις, Δικαιώματα Ιδιοκτησίας, κληρονομιάς, Οργανώσεις παραγωγών, Πίστη κτλ)
- 2. Μέτρα Πολιτικής και Εισοδημάτων.** (Παρέμβαση, Επιδοτήσεις, αντισταθμιστικές εισφορές Δασμοί κτλ).
- 3. Μέτρα Διαρθρωτικού Χαρακτήρα** (Βελτίωση της Παραγωγικότητας)

Αγροτικός Τομέας και Κρατική Παρέμβαση στην Ελλάδα

- Στην χώρα μας οι κρατικές παρεμβάσεις στον αγροτικό τομέα ανάγονται από τις αρχές ίδρυσης του νεοελληνικού κράτους.
- Οι συνεχείς πολιτικές παρεμβάσεις είναι βέβαιο ότι βασίσθηκαν στην ευρύτερη υποστήριξη μεγάλων κομματιών της ελληνικής κοινωνίας, τα οποία ευνοούσαν συστηματικά μια μόνιμη τάση κρατικής προστασίας του.
- Η παρέμβαση του κράτους σήμερα έχει ως προτεραιότητα την προστασία του περιβάλλοντος και την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών παρά την στήριξη των γεωργικών τιμών και αγροτικών εισοδημάτων.
- Η μείωση του κρατικού παρεμβατισμού ή/και η αλλαγή του περιεχομένου του αποτελεί για το μέλλον μια πιθανή προοπτική.